

Stanovisko Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18.06.1986, sp. zn. Cpj 298/85, ECLI:CZ:NS:1986:CPJ.298.1985.1

Číslo: 4/1987

Právní věta: Jestliže soud svěří dítě do výchovy jiného občana než rodiče, popřípadě do společné výchovy manželů, podle ustanovení § 45 odst. 1 zák. o rod., určí současně vyživovací povinnost k dítěti. Počátek vyživovací povinnosti se stanoví od právní moci rozsudku o svěřené dítě do výchovy jiného občana než rodiče, popřípadě do společné výchovy manželů, podle ustanovení § 45 odst. 1 zák. o rod. K dřívějšímu datu lze počátek vyživovací povinnosti stanovit jen v případě, že jiný občan než rodič, popřípadě manželé, převzali dítě do péče na základě předběžného opatření učiněného národním výborem nebo nařízeného soudem.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 18.06.1986

Spisová značka: Cpj 298/85

Číslo rozhodnutí: 4

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Výchova dítěte, Výživné dítěte

Předpisy: 94/1963 Sb. § 45 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Jedním z výchovných opatření, které může učinit soud, je svěření nezletilého dítěte do výchovy jiného občana než rodiče, popřípadě do společné výchovy manželů, podle ustanovení § 45 odst. 1 zák. o rod. Jde o výjimku ze zásady, že výchova dítěte je především úkolem rodičů.

Svěření dítěte do výchovy jiného občana než rodiče, popřípadě do společné výchovy manželů, je rozhodnutím jen o výchově dítěte; proto musí být vždy spojeno s rozhodnutím o výživě dítěte. Soud je povinen s rozhodnutím o svěřené dítěte do výchovy jiného občana než rodiče nebo do společné výchovy manželů podle ustanovení § 45 odst. 1 zák. o rod. současně rozhodnout o vyživovací povinnosti k dítěti (§ 85, § 88 a § 96 odst. 1 zák. o rod.). Počátek vyživovací povinnosti se stanoví od okamžiku, kdy rozsudek o tomto výchovném opatření nabude právní moci.

Jestliže soud zvolí postup podle ustanovení § 45 odst. 1 zák. o rod., je současně jeho povinností (jak vyplývá z druhé věty citovaného zákonného ustanovení) vymežit rozsah práv a povinností těchto osob k nezletilému dítěti. Zpravidla se výroku soudního rozhodnutí práva a povinnosti těchto osob k nezletilému dítěti vymezují tak, že jsou oprávněny a povinny zajistit výkon péče o nezletilého, zejména jeho výchovu a výživu, a v běžných záležitostech řídit jeho jednání a jednat za něj i s dalším

vymezením podle okolností konkrétního případu (srov. sborník I Nejvyššího soudu ČSSR „Nejvyšší soud o občanském soudním řízení a řízení před státním notářstvím“, SEVT, Praha 1974, str. 371).

Úprava výchovy nezletilého dítěte opatřením podle ustanovení § 45 odst. 1 zák. o rod. vyžaduje, aby v rámci vymezení práv a povinností občana v souvislosti s vyslovením práva a povinnosti zabezpečit výchovu a výživu dítěte vyslovil soud i oprávnění přijímat a vymáhat výživné pro dítě. Toto oprávnění vzniká teprve právní mocí rozhodnutí o úpravě výchovy dítěte podle ustanovení § 45 odst. 1 zák. o rod. Jestliže osoby k výživě dítěte povinné neplnily tuto svou vyživovací povinnost a dítě již před soudním rozhodnutím podle ustanovení § 45 odst. 1 zák. o rod. bylo v péči třetí osoby, která zajišťovala i jeho výživu, nelze stanovit počátek plnění výživného zpětně. Občan, který měl dítě fakticky ve výchově a zajišťoval též jeho výživu před rozhodnutím soudu podle ustanovení § 45 odst. 1 zák. o rod., může proti osobám k výživě dítěte povinným uplatnit svůj nárok podle ustanovení § 101 zák. o rod.

Jestliže však jiný občan než rodič, popřípadě manželé, převzali dítě do péče na základě předběžného opatření, které učinil národní výbor podle ustanovení § 15 odst. 1 písm. a) bod 1 zákona č. 129/1975 Sb. (jehož úplné znění se změnami a doplňky bylo vyhlášeno pod č. 32/1983 Sb. /1/) nebo nařídil soud podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) o. s. ř., dochází ke změně právního stavu a pak lze stanovit počátek vyživovací povinnosti od okamžiku, který předchází právní moci rozhodnutí o svěření dítěte do výchovy tohoto občana, popřípadě do společné výchovy manželů, podle ustanovení § 45 odst. 1 zák. o rodině.

Poznámky pod čarou:

1) V SSR viz § 15 odst. 1 písm. a) bod 1 zákona č. 132/1975 Sb. (jehož úplné znění se změnami a doplňky bylo vyhlášeno pod č. 36/1983 Sb.).